

BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Med prosessmål og tiltak

I rammeplanen er det 7 fagområder som gjenspeiler områder som har interesser og egenverdi for barn i barnehagealder. Vi har laget en progresjonsplan for hvert område som beskriver hva barnegruppene har fokus på i ulike alderstrinn. Den praktiske gjennomføringen vil alltid ta hensyn til hvordan barnets modningsnivå er og vi vil tilrettelegge og tilpasse aktiviteter i forhold til dette.

Kommunikasjon, språk og tekst

Kommunikasjonen kan foregå nonverbalt og verbalt. De yngste barna bruker for det meste det nonverbale, og kommuniserer gjennom kroppsholdning, mimikk og andre følelsesmessige uttrykk. Disse uttrykksmåtene skal vi ta utgangspunkt i når vi gjennomfører og planlegger aktiviteter. Vi ønsker å stimulere barns verbale uttrykksformer og vil oppfordre dem til å sette ord på tanker og følelser. Barna skal møtes med respekt og verdighet når de uttrykker seg. Deres meninger og følelser skal tas hensyn til.

For å stimulere barnas utvikling vil personalet bruke språket aktivt i samhandling med barn. Et lite spørsmål fra et av barna kan være nok til å bli et prosjekt over en lengre periode fordi det vekket interessen til barna. På denne måten skal barns uttrykk være med å forme barnehagehverdagen.

Mål:	Tiltak:
1-2 år Leke, improvisere og eksperimenterer med rim, rytme, lyder og ord. Bruke det verbale språket til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter.	 Aktiv bruk av bildebøker, regler, rim og sanger og la barna oppleve deltakelse. Lytte til hverandre, ulike lyder i omgivelsene og lydnivåer. Formidle sanger, rim og regler til foreldrene via Mykid. Sette ord på handlinger sammen med barna, i hverdagssituasjoner, lek og aktiviteter.
3-4 år Videreutvikle sin begrepsforståelse og bruker et variert ordforråd. Opplive spenning og glede ved høytlesing, fortelling, sang og samtale.	 Leke med språket gjennom rim og regler. Få verbal støtte i lek. Bruke varierte formidlingsformer og tilby et mangfold av bøker, sanger, bilder og uttrykksformer.
5-6 år Utforske og gjøre erfaringer med ulike skriftspråkuttrykk, som lekeskrift, tegning og bokstaver, gjennom lese- og skriveaktiviteter. Møte et mangfold av eventyr, fortellinger, sagn og uttrykksformer. Uttrykke sine følelser, tanker, meninger og erfaringer på ulike måter.	 Den voksne skal i lag med barna være støttende og undrende i forhold til lek med bokstaver og lesing. Ha synlig tall og bokstaver. Vi skal legge til rette for et rikt språkstimulerende miljø. Barna skal få lett tilgang til bøker, fortellinger og eventyr. Sammen skal barn og voksne bruke dette aktivt. Voksne skal veilede og være til stede for barn i ulike situasjoner. Bruke språket aktivt til å snakke om og kjenne igjen følelser og begreper knyttet til dette.

Kropp, bevegelse, mat og helse

Barna i Sauafjellet FUS barnehage skal ha en aktiv hverdag som innebærer fysisk utfoldelse samt roligere former for lek. Gjennom ukentlige turopplevelser skal barna få mulighet til å gå i ulendt terreng, klatre i trær, få sansemotoriske erfaringer og utfolde seg i kroppslig lek. Aktivitetene vil være tilpasset barnas alder og utviklingsnivå. Vi vil sikre progresjon i utviklingen hos det enkelte barnet.

Mat og kosthold er viktig for barns helse. De trenger næringsrik mat, og vi ønsker å arbeide bevisst med dette. Barna skal spise regelmessig og få i seg noe frukt og/eller grønnsaker. FUS barnehagene har et pågående prosjektet; SmartMat, som fokuserer på at maten som barna spiser er «byggesteiner» for kroppen.

Barna må også gis rom for ro og hvile. For de yngste barna er dette naturlig, da de sover en tid på dagen. Også de eldre barna har behov for rolige stunder i en ellers så hektisk hverdag. Hvilestund med klassisk musikk, fortellerstund, rolige aktiviteter i små grupper og tilrettelegging for spa opplevelser er virkemidler vi vil ta i bruk for å sikre at alle barn får nok ro og hvile.

Mål:	Tiltak:
1-2 år Opplevelse av trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer, inne og ute, året rundt. Få kjennskap til menneskekroppen og utvikle gode vaner for hygiene og et variert kosthold.	Tumlelek inne Begynnende bevegelse i ulendt terreng og underlag. Fokus på alt barna kan. Bruke bevegelsessanger Ta opp temaer om kroppen og om "meg selv"
3-4 år Videreutvikle motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper. Bli trygge på egen kropp, behov og følelser	Gå dagsturer i skog og mark Få utfordringer, f.eks. i hinderløyper inne og ute. Samtaler eller temaarbeid om følelser og kroppens behov for mat, søvn og andre primærbehov.
5-6 år Sette grenser for egen kropp og respektere andres grenser. Bli trygg på egen kropp og få en positiv oppfatning av seg selv. Få innsikt i matens opprinnelse, produksjon av matvarer og veien fra mat til måltid. Videreutvikle motoriske ferdigheter Vurdere og mestre risikofylt lek gjennom kroppslige utfordringer.	Barnemøter eller andre tilnærminger til dette tema. Fremme ulikheter i gruppen og at ulikheter er en ressurs. Plante frø til rotgrønnsaker mm. Barna tar aktivt del i matlaging Gå tur til ulike fjelltopper i Øygarden. La barna vise sine ferdigheter i naturen og utfordre de som "ikke tør"

Kunst, kultur og kreativitet

Barna skal få uttrykke både sin fantasi og kreative tenkning. Her må det legges til rette for at barn har tilgang på både bøker, bilder, utkleddingsutstyr og variert materiale til det de selv ønsker å formidle eller skape.

“Inntrykk gir uttrykk” er en filosofi vi jobber etter. Skal barna kunne uttrykke seg kreativt, må de gis opplevelser og innrykk de kan bearbeide og uttrykke. De voksne i Sauafjellet tegner ikke for barna, men samtaler om fenomener barna er opptatt av. Deretter oppsøker vi for eksempel sau (om det er det barna er interessert i) og finner bilder av dem. Barna har da en erfaringsbakgrunn om fenomenet sau, som de kan uttrykke seg på bakgrunn av. Slik skaper barna egne uttrykk og de opplever mestring ved å klare selv.

Mål:	Tiltak:
1-2 år Tilgang til ting, rom og materialer som støtter opp deres lekende og estetiske uttrykksformer.	Bli kjent med de ulike materialene og hvordan man kan bruke dem ut i fra sansene til barna.
3-4 år Ta i bruk fantasi, kreativ tenking og skaperglede. Oppleve glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet.	Den voksne skal videreutvikle og ligge til rette for barns fantasi, kreativitet og skaperglede. Tilby ulike materialer. Bruke rommet som den 3 pedagog. Anerkjenn og imøtekomme barns egen tradisjonskultur og barnekultur.
5-6 år Møte et mangfold av kunstneriske og kulturelle uttrykksformer og utforske og delta i kunst –og kulturopplevelser sammen med andre. Bearbeide inntrykk og følelser i møte med kunst, kultur og estetikk gjennom skapende virksomhet ute og inne. Bruke ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk.	Bli kjent med ulike kulturer. Oppleve ulike kulturuttrykk i nærområdet. La barna bli inspirert av miljøet rundt dem – bruk av musikk, dans, drama, forming. Presentere og ha tilgjengelig ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi for barna. Barna er delaktige i å lage kunstutstilling av prosjekter/prosjektarbeid.

Natur, miljø og teknologi

Sammen med de voksne skal barna undre seg, utforske, systematisere, eksperimentere og samtale om fenomener i den fysiske verden. For de minste barna kan det å studere en vanndråpe som treffer bakken eller en dam, være nok til undring. For de litt eldre barna kan en synliggjøre sammenhenger i naturen ved for eksempel å lage demning av steiner i en liten bekk eller elv. Pedagogen må være lydhør for undring og tilrettelegge for at alle gis utfordringer de har mulighet for å forstå.

Mål:	Tiltak:
1-2 år: Opplive og utforske naturen Få gode opplevelser med friluftsliv året rundt	 Følge barna i deres utforsking og interesser på uteområdet og på korte turer Introdusere barna for ulike typer vær
3-4 år Opplive og utforske naturen og naturens mangfold Få kunnskap om dyr og dyreliv Få kjennskap til menneskets livssyklus	 Turer i skog og mark i nærområdet Lage mat av det en finner i naturen og kjøkkenhagen Blir kjent med ulike småkryp/dyr ved f.eks. lete etter småkryp i naturen, besøke bondegård. Samtaler, temaarbeid eller barnemøter om menneskets ulike faser: unnfangelse, fødsel, barndom, voksen, alderdom og død.
5-6 år Opplive, utforske og eksperimentere med naturfenomener og fysiske lover Få kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lærer av naturen og utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen. Lage konstruksjoner av ulike materialer og utforsker muligheter som ligger i redskaper og teknologi.	 Brenne bål. Teknologiske eksperiment som f.eks. flyte/synke, rakettflaske mm. Barna skal ta del i kildesortering. Barna plukker boss i nærområdet. Dyrke og se at planter kan gro Barnemøter om tema Bruke naturmaterialer til å lage ulike installasjoner. Bruke digitale verktøy til å søke ny kunnskap

Antall, rom og form

For å kunne støtte den matematiske utviklingen til barnet må den voksne være lyttende og oppmerksom i forhold til matematikken barnet uttrykker gjennom lek, samtale og i hverdagsaktiviteter. For Henrik 1 år er det å kripe gjennom en hylle en aktivitet som gir ham erfaring om plassering og orientering og er på den måten med på å utvikle lokaliseringkunnskaper. For barna kan konstruksjonslek med klosser gjerne handle om det antallet klosser de klarer å sette i system, eller hvor høyt de bygger. Når barna skal måle høyde eller lengde bruker de ofte seg selv som måleredskap i denne alderen, mens de mot slutten av barnehage tilværelsen gjerne har tilegnet seg kunnskaper om ulike måleredskaper. Vi introduserer dem for ulike redskaper etter hvert i utviklingen.

Mål:	Tiltak:
1-2 år Undersøker og gjenkjenner egenskaper ved former og sortere dem på forskjellige måter Bruke kroppen og sansene for å utvikle romforståelse	Lek med klosser, baller, bøtter – puttelek og sortering Rom i rommet – skape flere rom i rommet som barna kan utforske. Benevne det barn og voksne gjør i f.eks. tumlelek og garderobe. Introdusere og bruke begreper som f.eks. stor–liten, inni–oppi, under–over i alle aktiviteter gjennom dagen.
3-4 år Erfare størrelser i sine omgivelser og sammenligner disse Oppdage og undre seg over matematiske sammenhenger Leke og eksperimentere med tall, mengde og telling, og få erfaring med ulike måter å uttrykke dette på.	Bruke matematiske begreper som over/under/gjennom/ved siden av i hverdagen. Bruke barnets egen størrelse/høyde til å sammenligne. Bruke garderoben aktivt som læringsarena for blant annet rekkefølge, sortering og systematisering Bruke tellemateriell og spill. Være delaktig i å dekke bordet. Bruke oppskrifter i matlaging.
5-6 år Utforske og undre seg over matematiske problemer og oppleve matematikkglede. Utvikle forståelse for grunnleggende matematiske begreper	Måle avstander, lage plantegninger Eksperimenteringer Jobbe med pluss, minus og deling, ta i bruk ulike måleenheter i praktisk arbeid.

Etikk, religion og filosofi

Sammen med barnegruppen skal vi undre oss over- og samtale om livets grunnleggende spørsmål. Ved å bli kjent med ulike kulturer skal barna utvikle toleranse og interesse for hverandre. Barnehagen skal være en trygg arena med felles regler, ritualer og sannferdighet, over tid vil barnehagen danne sin egen kultur og egne tradisjoner – vi skal ikke formane? forkynne religiøs tro eller livssyn, men markere høytider og tradisjoner.

Barn i konfliktsituasjoner oppfordres til løse dem selv. Sett i henhold til alder og utvikling vil personalet veilede barna til å finne konstruktive løsninger. Hva som er rett og galt vil være et naturlig samtaleemne med barn gjennom året. Samtaler om ulike sinnsstemning vil også bidra til økt toleranse og forståelse for hverandre.

Mål:	Tiltak:
1-2 år Utvikle interesse og respekt for hverandre.	Voksne som setter fokus på empati gjennom lek og hverdagssituasjoner
3-4 år Forstå verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap Få kjennskap til, forstå og reflektere over grunnleggende normer og verdier.	Voksne som støtter barna i samhandling med andre barn. Fokus på prososiale handlinger - nestekjærlighet
5-6 år Få kjennskap til grunnleggende verdier i kristen og humanetisk arv og tradisjon. Få en forståelse for at det finnes forskjellige måter å forstå ting på og leve sammen på. Bli kjent med religioner og livssyn som er representert i barnehagen Utforske og undre seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål	Førskolegruppa har ansvar for å vise den historiske fortellingen om Jesu fødsel (jul) og Jesu død (påskan) Søke kunnskap om andre kulturer Lage mat fra andre kulturer Sette fokus på religioner og livssyn som finnes i barnehagen. Barnemøter med ulike refleksjonstema

Nærmiljø og samfunn

Barna møter i barnehagen med ulike forutsetninger og erfaringer ut fra deres hjem, kultur og tradisjon. Hos oss skal de få oppleve at det tas like mye hensyn til både gutter og jenter, barn og voksne, uavhengig av kulturell bakgrunn. Barnehagen ønsker å fremme respekt for alle mennesker, uansett alder og forutsetninger. I barnehagen er det viktig at alle får opplevelsen av demokrati. Det handler ikke nødvendigvis om å få viljen sin, men å bli hørt.

Mål:	Tiltak:
1-2 år Erfare at alle får utfordringer og like muligheter til deltakelse. Bli kjent med ulike tradisjoner, levesett og familieformer.	Å høre til og være en del av felleskapet. Voksne som støtter barn til å leke sammen. Fokus på "hvem er jeg og hvem er de andre". Alle er ulike og lever forskjellig,
3-4 år Oppmuntre til å medvirke i egen hverdag og utvikle tillitt til deltakelse i samfunnet. Få kjennskap til nasjonale minoriteter. Lære å orientere seg og ferdes trygt.	La barna få være med i barnemøter, samtaler og diskusjoner. La barna ta ulike valg og ha medbestemmelse i hverdagen. Ha samtaler, se bilder, spise mat, ha om tradisjoner og sanger fra ulike nasjonale minoriteter. Erfaringer om hvordan barna skal ferdes i trafikken. Kunne viktige regler i trafikken, kjenne igjen skilt.
5-6 år Utforske ulike landskap, bli kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet. Lære å orientere seg og ferdes trygt. Bli kjent med at samene er Norges urfolk og få kjennskap til samisk kultur. Bli kjent med ulike lokalhistorie og lokale tradisjoner.	Besøke for eksempel biblioteket, kommunehuset, miljøstasjonen eller Sundheimen. Få erfaringer om hvordan de skal ferdes i trafikken. Kunne viktige regler i trafikken, kjenne igjen skilt. Sammen med barn skal de voksne undre seg over Norges urfolk og få kunnskaper om dem. Lese i bøker og samtale om lokalhistorie. Fokuser på sau, hval og hvalfangst. F.eks. beslek bondegård, tur til sjøen for å se statue av hval halen.